

YOSHLARDA OILAGA MAS'ULYATLI MUNOSABATNI SHAKLLANTIRISHDA KEKSALARNING O'RNI

DTPI Pedagogika va psixologiya kafedrasi o'qituvchisi

Yo'ldoshev Tojiddin Abdukarimovich

yuldoshevtajiddin1@gmail.com

Annotatsiya: Oilaga mas'uliyatli munosabatni shakllantirishning keksalarning o'рни. Yoshlarda oilaga mas'uliyatli munosabatni shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari uchun keksalarni o'рни, maslahati, tajribalari, to'g'ri tahlillar va usullarning izlanishini, mas'uliyatning o'rganilishi, o'zlashtirishi va anglashtirilishi kerak. Yoshlarda oilaga mas'uliyatni rivojlantirishda pedagogik va psixologik asoslar mustahkamligi muhim. Bu asoslar yoshlarni tarbiyalovchi, ularga o'zlarini tushuntirib, o'z mas'uliyatlari va oilaviy qonuniyatlar bilan birgalikda qayta belgilash, ularga oilaga mas'uliyatli munosabatni rivojlantirishning asosiy konseptual va tarbiyavi tartibga ega bo'lish va ularga samarali oshiq adabiyot o'qish va rivojlanish imkoniyatini ta'minlashni o'z ichiga oladi .

Kalit so'zlar: Keksalik, inklyuziv, rahmdil jamiyat, qiyinchiliklar, oilaviy qonuniyatlar, oilaga mas'uliyat, keksalarni o'рни, keksalarni maslahati, keksalarni tajribalari, keksalarga nisbatan hurmatli munosabat, hamdardlik va minnatdorchilik,

Keksalarga hurmatli munosabatni shakllantirishning ahamiyati.

Jamiyatimizda keksalarga hurmat-ehtirom tuyg'ularini shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Shaxslar o'sib ulg'aygan sari, ular o'ziga xos qiyinchiliklarga duch kelishadi va yosh avloddan yordam talab qiladilar. Keksalarga hurmatni kuchaytirish orqali biz yanada inklyuziv va rahmdil jamiyat yaratishimiz mumkin. Keksalarni hurmat qilish nafaqat ma'naviy burch, balki shaxsiy o'sishimiz uchun ham foydalidir. Kexsa odamlar bilan

muloqot qilish bizga ularning donoligi va tajribalaridan saboq olish imkonini beradi, hayotga kengroq nuqtai nazar bilan qarash imkonini beradi. Bundan tashqari, keksalarga hurmat bilan munosabatda bo'lish avlodlar o'rtasidagi o'zaro tushunish va hamjihatlikni rivojlantirishi mumkin, chunki u turli yosh guruhlari o'rtasida ochiq muloqot va hamdardlikni rag'batlantiradi. Kexsa odamlarning bilimlari va hissalarini tan olish va ularga munosib hurmat bilan munosabatda bo'lish juda muhimdir.

Keksalarga hurmatli munosabatni kuchaytirishga qaratilgan pedagogik yondashuvlar.

Keksalarga hurmatli munosabatni kuchaytirishning pedagogik usullaridan biri avlodlararo dasturlardir. Ushbu dasturlar yoshlar va qariyalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni o'z ichiga oladi, keksalar uchun tushunish, hamdardlik va minnatdorchilikni rivojlantiradi. Avlodlararo dasturlar turli shakllarda bo'lishi mumkin, masalan, jamoat xizmatlari loyihalari, qo'shma dam olish tadbirlari yoki hatto umumiy o'rganish tajribasi. Ushbu dasturlar yosh avlodlarga katta yoshdagilar bilan muloqot qilish, stereotiplarga qarshi kurashish va avlodlararo ijobiy munosabatlarni rivojlantirish imkonini beradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, avlodlararo dasturlar keksalarga bo'lgan munosabatni yaxshilash, yoshni kamaytirish va yosh va kattaroq ishtirokchilar uchun ijtimoiy natijalarni yaxshilash potentsialiga ega. Yosh shaxslarni kattalar bilan mazmunli muloqotga faol jalb qilish orqali avlodlararo dasturlar keksalarga nisbatan hurmat va inklyuziv munosabatni rivojlantirishga hissa qo'shishi mumkin.

Keksalarga nisbatan hurmatli munosabatga ta'sir etuvchi psixologik omillar.

Keksalarga hurmat bilan munosabatda bo'lishga ta'sir qiluvchi psixologik omillardan biri bu empatiyadir. Empatiya boshqa odamning his-tuyg'ularini tushunish va baham ko'rish qobiliyatini anglatadi. Agar odamlarda hamdardlik darajasi yuqori bo'lsa, ular keksalarga nisbatan hurmatli

munosabatda bo'lish ehtimoli ko'proq bo'ladi, chunki ular qarish bilan birga keladigan qiyinchiliklar va tajribalarni tan olishlari va ularga munosabat bildirishlari mumkin. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, empatiya keksalarga bo'lgan munosabat bilan ijobiy bog'liq bo'lib, empatiya shkalasida yuqori ball to'plagan odamlar ko'proq ijobiy munosabat bildirishadi. Keksalarga hurmat bilan munosabatda bo'lishda rol o'ynaydigan yana bir psixologik omil - bu yoshga qarashdir. Ageizm odamlarni faqat yoshiga qarab kamsitish va noto'g'ri qarashni anglatadi va bu keksalarga nisbatan hurmatsizlikka olib kelishi mumkin. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, qarilik va qariyalar haqida salbiy stereotiplarga ega bo'lgan shaxslar keksalarga nisbatan hurmatsiz xatti-harakatlarni namoyon qilish ehtimoli ko'proq. Shu sababli, yoshi ulug'lik e'tiqodlariga murojaat qilish va ularga e'tiroz bildirish hamda hamdardlikni rivojlantirish keksalarga nisbatan hurmatli munosabatni rivojlantirishga yordam beradi.

Keksalarga hurmatli munosabatni kuchaytirish strategiyasi.

Keksalarga hurmatli munosabatni kuchaytirish uchun turli strategiyalarni amalga oshirish mumkin. Strategiyalardan biri avlodlararo dasturlar va tadbirlarni ta'minlashdan iborat bo'lib, unda yosh odamlar katta yoshdagilar bilan muloqot qilishlari va ulardan o'rganishlari mumkin. Bu stereotiplarni buzishga va turli yosh guruhlar o'rtasida ijobiy munosabatlarni rivojlantirishga yordam beradi. Bundan tashqari, keksalarning muammolari va tajribalariga nisbatan tushunish va hamdardlikni rivojlantirish uchun ta'lim va xabardorlik kampaniyalarini o'tkazish mumkin. Keksalarning jamiyatga qo'shgan hissasi va donoligini ta'kidlab, ushbu kampaniyalar yoshga qaramlikka qarshi kurashda yordam berishi va keksalarga nisbatan inklyuziv va hurmatli munosabatni rivojlantirishga yordam beradi. Yana bir strategiya keksalarning ehtiyojlari va afzalliklarini hisobga oladigan inklyuziv muhit va siyosatlarni yaratishdir. Bu jamoat joylarini yanada qulayroq qilish, yoshga mos siyosatni amalga oshirish va sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar

keksalarning ehtiyojlarini etarli darajada qondirishni ta'minlashni o'z ichiga olishi mumkin. Umuman olganda, avlodlararo dasturlar, ta'lim kampaniyalari va inklyuziv siyosatlarining kombinatsiyasi keksalarga nisbatan hurmatli munosabatni rivojlantirishga va yanada inklyuziv jamiyatni yaratishga yordam beradi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, ota-onalar va bolalar o'rtasida samarali va mazmunli munosabatlarni rivojlantirish bolalarning umumiy rivojlanishi va farovonligi uchun juda muhimdir. O'qituvchilar va ota-onalar kuchli ota-ona va bola munosabatlarini o'rnatishning pedagogik va psixologik asoslarini tushunish va amalga oshirish orqali bolaning o'qishini va hissiy rivojlanishini kuchaytiradigan qo'llab-quvvatlovchi va tarbiyalovchi muhitni yaratishi mumkin.

ADABIYOTLAR RO'YHATI.

1. Adeyemo, D. A., Parental Involvement in Education: The Home-School Collaboration, book, Lambert Academic Publishing, 2015
2. Abdukarimovich, Y. T., & Melikmurodovich, S. U. B. (2022). Art Therapy in Eliminating Aggressiveness in the Individual. *Global Scientific Review*, 9, 1-4.
3. 11. Melikboboyevich, S. U., & Yusufaliyevna, H. S. (2024). Educator's Skill in Eliminating Aggressive Situations of Children Raised in Preschool Education Organization. *Samaraly Ta'lim Va Barqaror innovatsiyalar Jurnal*, 1(6), 611-616.
4. Abdukarimovich, Yuldoshev T. "Forming Spiritual Morals and Developing Positive Qualities of Husband and Wife in the Family." *World Bulletin of Social Sciences*, vol. 14, 24 Sep. 2022, pp. 22-24.
5. Abdukarimovich, Yuldoshev T. "Pedagogical Direction Cooperation Between Family And Educational Organization." *European Scholar Journal*, vol. 2, no. 4, 2021, pp. 137-140.

6. International Conference on Advance Research in Humanities, Sciences and Education USA CONFERENCE <https://confrencea.org> February 28th 2023 183 DIVORCE AND WAYS TO PREVENT IT Yuldoshev Tojiddin Abdukarimovich
7. Юлдошев Т. . (2025). СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ОСНОВ ФОРМИРОВАНИЯ ОТВЕТСТВЕННЫХ СЕМЕЙНЫХ ОТНОШЕНИЙ СРЕДИ МОЛОДЕЖИ . *Предпринимательства и педагогика*, 4(3), 213–224. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/entrepreneurship-pedagogy/article/view/108647>
8. KELAJAK AVLODNI TARBIYALASHNING PSIXOLOGIK VA PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI
T Yo'ldoshev Academic research in educational sciences 2 (NUU Conference 1), 333-33